

EL MAPA DE LA INCREENÇA

CARDENAL PAUL POUPARD

Expresident del Consell Pontifici de la Cultura

En una entrevista concedida a zenit.org el Cardenal Poupard, que va ser l'home de Joan Pau II per a la Cultura, traça "el mapa de la increença religiosa al món", destacant els trets més rellevants de cada religió o país. Tot i que les dades van canviant ràpidament, heus aquí el "mapa" des d'un punt de vista oficial, el de la jerarquia de l'Església Catòlica.

"La increença ha deixat de ser un fenomen reduït a uns pocs individus per convertir-se en fenomen de masses". El cardenal Paul Poupard aclareix que aquesta situació es produeix "sobretot en els països en els quals domina un model cultural secularitzat".

- ...Però, ¿no parlen molts sociòlegs de "retorn a allò sagrat"?

- Molts parlen d'un "retorn a allò sagrat" sense precisar que es tracta més aviat del sorgiment d'una nova religiositat dèbil, sense una referència a un Déu personal, quelcom més emotiu que doctrinal. Assistim a la despersonalització de Déu. Aquesta nova religiositat no coincideix amb un retorn a la fe i constitueix un autèntic repte per al cristianisme.

- Quina relació té aquesta religiositat amb l'ateisme?

- L'ateisme militant està retrocedint arreu del món, però es produeix un fenomen d'increença pràctica que creix en ambients culturals impregnats de secularisme.

Es tracta d'una forma cultural que jo qualificaria de "neopaganisme", en la qual la religió constitueix una idolatria dels béns materials, un sentiment religiós més aviat panteista, que es troba molt a gust amb teories cosmològiques, com les de la Nova Era.

Evidentment que cal reflexionar sobre aquest fenomen que és típic de les cultures secularitzades d'Occident.

- Quins són els resultats de l'estudi que han realitzat amb motiu de l'assemblea del Consell Pontifici de la Cultura?

- Les situacions canvien segons els països i els continents. A l'**Àfrica** la increença afecta la població d'origen europeu i el seu influx es fa sentir a les grans ciutats. En un país com **Sud-àfrica** hi ha més de sis mil esglésies diferents. És difícil, per tant, parlar d'increença.

26

A **Amèrica del Nord**, als **Estats Units**, els ateus declarats són l'1%, mentre que els "sense Església" són el 15%. La majoria dels ciutadans dels EUA resa, mentre que només l'1% ha declarat que no ho fa mai.

A **Amèrica Llatina**, **Cuba** és l'únic país en el qual encara roman en el poder un règim oficialment ateu. És significatiu que després de quaranta anys d'educació atea, el 86% dels cubans es consideri creient, tot i que només el 15% va a l'Església.

Un altre cas singular és **Mèxic**, on durant setanta anys va governar un règim controlat per grups maçònics d'orientació anticlerical. Doncs bé, el 90% dels mexicans són catòlics i el 100% devots de la Verge de Guadalupe. Això dona una idea de les arrels profundes de la religiositat popular.

A l'**Amèrica Central**, la pietat popular resisteix les sirenes del model secularitzat.

Ai **Brasil**, on hi ha el major nombre de catòlics del món, assistim al pas de creients de l'Església catòlica a d'altres grups cristians. En els anys cinquanta els catòlics eren el 93,5%, avui són el 73,8%. En el mateix període les esglésies cristianes han passat del 0,5% al 15%.

A l'**Argentina**, el 4% de la població es declara atea i el 12% agnòstica.

A l'**Àsia** la situació és molt diferent: com ha comentat un bisbe asiàtic, "no es produeix el fenomen de la increença atès que no hi ha cap creença".

Ai **Japó**, per exemple, existeix un veritable supermercat de les religions: si sumem el nombre de xintoistes, taoistes, budistes i cristians ens dona un percentatge del 125% de la població, ja que molta gent afirma seguir varies religions.

A **Filipines**, únic país d'Àsia de gran majoria cristiana, amb el 82,9% de catòlics i el 4,57% de musulmans, només el 0,3% deixa buida la casella dedicada a la religió.

www.zenit.org/article-12989?l=spanish

Corea del Sud és un país interessant, amb el major nombre de conversions al catolicisme.

- Però, *llavors, on es produeix el fenomen de la increença?*

- D'**Europa** n'arriben notícies preocupants, amb importants diferències entre l'àrea mediterrània, el centre i el nord.

A **Itàlia**, el 4% es declara ateu, el 14% indiferent, la majoria creient, però només participa de tant en tant en la vida de l'Església.

A **Espanya**, es produeix un procés de polvorització cultural i religiosa amb el suport dels governs de cultura socialista.

A l'**Europa Central** hi trobem els tres països que declaren el nombre més elevat de persones sense religió: Bèlgica amb el 37%, França amb el 43% i els Països Baixos amb el 54%.

França continua essent el país amb el major nombre d'ateus: el 14%. En aquest cas sento la temptació de fer una comparació amb el final de l'Imperi Romà.

Al **Regne Unit**, el 77% de la població es declara cristiana. Els anglicans són la majoria, però la quantitat de catòlics que va a l'Església supera la dels anglicans en números absoluts. A Gran Bretanya el 14% afirma que no té religió.

Als països escandinaus: **Islàndia, Dinamarca, Suècia i Noruega**, els catòlics són una minoria que creix mercès a l'arribada de nous immigrants de Filipines i Corea.

A **Dinamarca**, les persones sense religió són l'11%, l'11,6% a **Noruega**, i el 12,7% a **Finlàndia**. En aquests països, per una part es produeix la secularització; per l'altra, es constata el culte a la natura d'influències paganes, segons les quals la natura és sagrada.

A **Alemanya** cal distingir entre l'Est i l'Oest. El 60%, a l'exrepública de l'Est, declara no tenir religió, mentre que a l'Oest aquest percentatge és d'un 15% i sobretot es dona a les grans ciutats.

A **Polònia** els no creients són molt pocs, però es pot dir que al materialisme marxista l'està substituint el materialisme consumista, i aquesta és la major preocupació.

A **Hongria**, dels deu milions d'habitants només hi ha 887 persones que es declarin atees, però la major part de la població viu la religió a la seva manera.

A la **República Txeca**, la meitat de la població es considera atea o sense confessió religiosa (Bohèmia), mentre que **Eslovàquia** és en la seva majoria catòlica.

- *I què en pot dir estadísticament parlant dels països islàmics?*

- En els països de majoria islàmica no hi ha dades de confiança, perquè si algú no és creient no ho pot dir. Per aquest motiu els números són falsos.

- *Quines conclusions treu després de dibuixar aquest mapa?*

- L'ateisme militant retrocedeix, però disminueix la pertinença activa a l'Església. En el món la increença no creix, amb l'excepció dels països en els quals hi ha present el model cultural secularitzat.

Creix la indiferència religiosa sota la forma d'ateisme pràctic. Des del punt de vista pastoral, allò més preocupant és que la increença està avançant fins i tot entre les dones. Durant mil·lenis les mares han transmès la fe a les famílies, mentre que ara ens trobem amb una fractura.

A més, hi ha un fet nou: creix l'ésser humà indiferent, és a dir, l'home o la dona que poden creure sense pertànyer, i pertànyer sense practicar.

Augmenta el nombre dels que diuen ser religiosos però no van a l'església i que creuen en tota una sèrie de pràctiques que de vegades formen part del terreny màgic.

- *Davant d'aquesta situació, ¿hi ha signes d'esperança per a l'Església Catòlica?*

- Certament. Subratllo sobretot els nous moviments religiosos: Neocatecumenals, Focolars, Comunió i Alliberament, Renovació Carismàtica... Des de fa un quart de segle hem constatat l'expansió numèrica i geogràfica que han experimentat. Me'ls trobo arreu del món i també han crescut en intensitat i profunditat espiritual. Es tracta d'una reacció suscitada per l'Esperit Sant per respondre a la cultura secularitzada. En el moment en què sembla que es produeix una dissolució, presenten un intens sentit d'agregació i de pertinença, testimonien una forta religiositat, arrelada en la trobada eclesial i personal amb Crist: en els sagraments i en l'oració, en la litúrgia, en la celebració de l'Eucaristia.